

„MUZICA“

nр. 137 / 16 iunie 1960

REVISTA UNIUNII COMPOZITORILOR DIN R. P. R.
ȘI A MINISTERULUI ÎNVĂȚAMINTULUI ȘI CULTURII
BUCUREȘTI — STR. LIPSCANI Nr. 18-20

Telefon 5.21.19

Către

Tov. Benkő Andrei

C l u j

Mulțumindu-vă pentru materialul "Stefan Ruha" vă aducem la cunoștință că el nu putea fi publicat ca atare atât din pricina chipului în care era redactat cît și a faptului că era excesiv de lăudativ, fără a cuprinde elemente de ordin critic — atât de utile și cerute în cazul medalioanelor interpretilor noștri.

Cu redactarea unui material corespunzător a fost însărcinat tov. J.-V. Pandelescu. Acest medaliон a fost socotit bun și publicabil.

Pentru considerațiunea însă că tov. Pandelescu a folosit datele din materialul dv., veți intra alături, semnatar al articolului, fiind onorați de altă parte, în chip egal sub raportul retriției bănești respective.

REDACTOR SEF

Mel.5

Secretar de redacție

aself

S T E F A N   R U H A

Nu cred sa existe azi in tara cineva, care se intereseaza citusi de putin de viata muzicala a zielor noastre - si dupa concursul Ceaicovschi, apoi concursul Enescu, sa nu-i cunoasca numeie-

Cum a ajuns la rezultatele cu care se poate minardi, la rezultatele cu care ne minardim si noi - compatriotii sai?

Fra in 1953, in preajma concursului aranjat in cinstea Festivalului Mondial al Tineretului si Studentilor de la Bucuresti, cind unul dintre criticii muzicali ~~km~~ i-a caracterizat astfel:

"Am aflat intre-una din sailile de repetitie un tinar inalt, subtire, care executa cu o uimitoare usurinta Allegro dintr-o sonata de Veracini, sau un pasaj in duble coarde dintr-o partita de Bach. Fra Stefan Ruha, elev in anul al III.-lea al Conservatorului Gh.Dima din Cluj."

La acest concurs s-a afirmat deja ca una dintre cele mai promitatoare talente din generatia tinara a violonistilor, situindu-se ca unul dintre aceia carora li s-a acordat premiul I.

Atunci avea 22 de ani /s-a nascut in 17.august 1931 la Carei/. Iasi incepuse studiile la vioara la vîrstă de sase ani pentru prima oară cu tatăl sau, care pe lîngă ca întretineau cu aruncul sau o numeroasă familie /avea sase copii/, a căutat să insuflă baiatului dragostea de muzica. După vîrstă de nouă ani începe să se ocupe de el profesoara de muzica Rozalia Orosz /1940-1945/. În anii regimului democraticei populare devine elev al profesorrei Paula Kouba la școala elementară și medie de muzica din Cluj /1947-48/. Intră apoi la Conservatorul din Cluj și se pregăteste pentru a deveni artist sub îndrumarea profesorului Francisc Balogh /de la 1948 pînă la terminarea Conservatorului/.

In anii studentimii sale, pentru a-si asigura existenta, intra

Deja ca student in Conservator, este angajat in orchestra Operii Maghiare din Cluj, unde dupa un timp oarecare devine concert-maestru /1949-1957/. In anul 1957 trece la Filarmonica din Cluj si dinteaza ca concert-maestru cu Concertul de vioara si orchestra in mi-minor, a lui Mendelssohn-Bartholdy, cu un succes semnificativ.

Anul 1958 va avea pentru dinsul in tot timpul vietii sale o inseparabila neuitata. Inregistreaza doua succese care ii poarta numele in intreaga lume muzicala. In martie-aprilie participa la concursul international Ceaicovschi de la Moscova si obtine premiul III. dupa violonistii sovietici Valeri Klimov si Victor Picaizer.

Dupa acest concurs are posibilitatea de a se face cunoscut publicului sovietic amator de muzica concertina la Moscova, Harcov, Odessa, Chisinau, fiind pretutindeni aclamat. Cu aceasta ocazie uzinele de placi sovietice a imprimat in interpretarea sa cinci piese /Sonata in sol-minor de Händel, Ciacona de Vitali, Poloneza in La-major de Wieniawski, Scherzo si Meditatia de Ceaicovschi/. Mai tarziu la noi intr-o tara s-a inregistrat pe placi in interpretarea sa Concertul in Re-major pentru vioara si orchestra de Ceaicovschi.

In toamna anului 1958, in cadrul concursului international Enescu de la Bucuresti, dobindeste premiul I. impreuna cu violonistul sovietic Solomon Snitkovski.

Participarea la aceste concursuri i-a dat posibilitatea sa cunoasca diferitele stiluri violonistice, fiecare violonist prezintand caracteristicile scolii care i-a format.

In acest an este numit solist al filarmonicii, astfel i-se oferind posibilitatea de a se dezvolta si mai mult.

Anul urmator ii aduce inca un premiu international, linga

cele doua de pîna acum. Participarea la concursul international Marguerite Long-Faques Thibaud de la Paris, obtine premiul al II-lea.

La vîrstă de 27 de ani i-s-au deschis perspective nevizate de a se dezvolta, de a se afirma. La sfîrșitul anului 1958 face un turneu cu Filarmonica din capitală cu maestrul Silvestri, cîncreștind în diferite centre ale Uniunii Sovietice /Moscova, Leningrad, Kiev, Odessa/. Anul urmator, 1959, asemenea a fost bogat în concerte, turnee în strînatate. După participarea la Festivalul din Viena, pleaca în R.P. Germania, iar la sfîrșitul anului îl gasim în R.P. Bulgaria. În anul acesta a concertat deja în R.P. Ungaria /Budapesta, Pecs/. În prezent se pregătește pentru Primavara de la Praga, și cu această ocazie este programat într-o serie de orașe din R.P. Cehoslovaca.

Inca după concursul național din anul 1953 a început să dea concerte și în țară. A fost programat cu diferite simfonice
le orchestre din capitală - cu dirijorul sovietic Konarsin, 1959 -
și regiune. Astfel se poate aminti concertele date la Iasi, Ora-
dea, Arad, Timisoara, Tîrgu-Mureș, Braiia, Focșani, Galați, Craiova. Natu-
ralmente, toate acestea se completează cu o serie de concerte date
la Cluj în cadrul Filarmoniei precum și participarea la unele con-
cerțe date în diferite uzine /CFR, Cărbochim etc./, școli locale etc.

Cum a vazut critica muzicală arta interpretativă a lui Ruha?

Spicuim din criticiile aparute cu ocazia diferitor concerte
din țară și stăriatate.

"Violonist foarte înzestrat, ale căruia posibilități tehnice
par într-adevar nelimitate și a căruia virtuozitate are strălucirea
și usurinta proprie maestrilor de clasa internațională" - scria
Galina Barinova, artistă emerita, membru al juriului cu ocazia con-

cursului Ceaicovschi.

In acest sens s-a pronuntat si Aram Haciaturian,cunoscutul compozitor sovietic,tot cu ocazia aceluias concurs:

"Peste un ad varat maestru al arcusului,un virtuos si un mare artist.Trasatura caracteristica a talentului sau este o tehnica ce cinta,o sonoritate plina si bogata in nuante,imbinata cu expresivitate fina."

Am mai putea cita din parerea violonistului renumit sovietic,David Oistrakh,a profesorului Ma-Si-Tiun /Sovietscaia cultura/,Gottfried Lücke /Comsmoiscaia Pravda/.

un fragment

Din nenumeratele critici autochton de astodata citam din critica lui Mihai Radulescu:

"Ruha este de pe acum un maestru,pe care il mai poate astepta nu atit o perfectionare in aceiasi directie,cit patrunderea spre zone muzicale mai adinci." -si un alt fragment al criticii lui Alfred Hofmann:

"Iata un ad varat violinist! Tonul e cald si de buna calitate,virtuozitatea lui fireasca apare perfect incaurata stilului."

Criticile aparute cu ocazia concertarii in R.P.Ungara,asemenea releva posibilitatile largi de exprimare,grauul inalt si artistic al interpretarii sale.Criticul Andrei Pernye intre altele scrie urmatoarele:

"Pe linge piesele de concert cu efect,gasesc tonul corespouzator pentru taimacirea muzicii celei mai adincite si de calitate superioara..."

Stefan Léterfi dupa ce constata talentul exceptional de vioara a lui Ruha,afirma ca fara exagerare se poate spune:in stagiuia 1959-60 una din surprizele cele mai placute a fost debutul artistului-violonist Stefan Ruha.

- 5 -

Ce caracterizeaza arta interpretativa a tinarului violonist mai de aproape?

Peste unul dintre cei mai talentati violonisti din tara generatie formata in zilele noastre. Posibilitatile sale de tehnica desavarsita ii fac sa fie un virtuos perfect, tralucitor, care insa nu merge pe efecte factice, dispreteste poza ieftina. In posesiunea unei tehnici captivante a instrumentului dispune de o cursivitate usoara, de o siguranta zhotarita chiar la cele mai dificile momente ale unor piese de virtuositate. Interpretarea sa are expresivitate fina, ~~maximale~~ executie naturala. Tonul sau are o sonoritate plina, cogata in nuante, in caldura. Artistul tiner dispune de un gust bun, sensibilitate in scoaterea la iveala a dramatismului, sau lirismului profund in talmacirea pieselor din repertoriul sau. Puritatea, perfectia intonatiei, temperamentul vînuros, forta emotiva, pregatirea minutioasa a repertoriului fac ca interpretarea sa sa fie slefuita, de o inalta tinuta artistica. Cu remarcabili simt ai formei, ai stilului se orienteaza foarte usor in diferitele etape ale dezvoltarii culturii muzicale. Multiplele mijloace ale stilului sau interpretativ sunt puse in siuaba exprimarii bogatului continut ~~maxim~~ sentimente si idei ai pieselor.

De ce repertoar dispune?

In ultimii ani repertoriul sau s-a imbogatit cu o serie de lucrari de proportii mai mari. Pe langa piesele de proportii mai mici din literatura violonistica /~~Saxaxax~~ Bach, Händel, Tartini, Veracini, Beethoven, Paganini, Kreisler, Saint Saens, Chausson, Taneev, Porumbescu, Enescu, Bartók, Procofiev, Sostacovici etc./ momentan are in repertoriu noua concert de varoara /Mozart: La-, Re-major - al doilea cu cadenta lui Enescu -, Mendelssohn-Bartholdy, Brahms, Ceaicovschi, Glazunov, Coteanu, Demian si Márkos/. Din acestea ei a prezentat in prima auditie la Bucuresti si la Cluj concertul lui Demian si va prezinta in curind la Cluj c. 1 de Márkos.

La vîrstă tineră î-s-a deschis drumul spre culmile însoțite ale artei adevărte. Continua căutarea patrunderei în esența pieșelor și arta cere o munca sustinuta de la fiecare artist. El a dat deja dovada de dragosteia fata de arta și cu o munca perseverentă și-a complectat inegalitatile repertoriului sau din etapa de pronire, explicabilă prin vîrstă fragedă a violonistului pe atunci.

Stefan Ruha artistul sensibil, interpretatorul matur, ca om în viață și toate zilele este natural, fără poze. Succesele frumoase nu l-au facut nici îngimfiat, nici mai inchis.

Muncind sistematic, neobosit, prin desavîrsirea maiestriei sale interpretative, cu imbogătirea repertoriului sau și mai departe cu cît mai valoroase compozitii - el ne va dărui din ce în ce mai multe momente de trăiri bogate.

Andrei Benkő.